

RESOLUCIÓ d'1 de juliol de 2005, que dóna instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres docents privats d'educació infantil i primària i d'educació especial de Catalunya per al curs 2005-2006.

Per tal d'establir els aspectes d'organització i funcionament i les orientacions generals per a l'aplicació pràctica de la normativa vigent en els aspectes didacticopedagògics, participatius i de gestió dels centres docents privats d'educació infantil i primària i d'educació especial, i sense perjudici de les normatives específiques que regulen situacions particulars, en virtut de les atribucions conferides per l'article 16 de la Llei 13/1989, de 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya,

Resolc:

Aprovar les instruccions d'organització i funcionament dels centres docents privats d'educació infantil i primària i d'educació especial de Catalunya per al curs escolar 2005-2006, en el termes establerts en l'annex 1 d'aquesta Resolució.

Els directors i directores donaran a conèixer els continguts de les instruccions als diferents sectors de la comunitat educativa.

Barcelona, 1 de juliol de 2005

Ramon Martínez i Deu
Secretari general

ÍNDEX

I. Organització general del centre

1. *Prioritats generals*
2. *Integració escolar i social de l'alumnat*
 - 2.1. Consolidar la llengua catalana, i l'aranès si escau, com a eix vertebrador d'un projecte plurilingüe
 - 2.2. Fomentar l'educació intercultural, basada en la igualtat, la solidaritat i el respecte a la diversitat de cultures, en un marc de diàleg i de convivència
 - 2.3. Promoure la igualtat d'oportunitats per tal d'evitar qualsevol tipus de marginació
 - 2.4. Plans educatius d'entorn
3. *Atenció a les necessitats educatives de l'alumnat*
 - 3.1. Atenció a la diversitat
 - 3.2. Atenció a l'alumnat amb necessitats educatives especials
 - 3.2.1. Escolaritat compartida
 - 3.3. Atenció a l'alumnat nouvingut
 - 3.3.1. Acollida i integració
 - 3.3.2. Aula d'acollida
 - 3.3.3. Adaptacions del currículum
 - 3.3.4. Avaluació
 - 3.3.5. Professorat tutor de l'aula d'acollida
 - 3.3.6. Incorporació de l'alumnat procedent de sistemes educatius estrangers
 - 3.4. Atenció a l'alumnat que pateix malalties prolongades
 - 3.5. Adaptacions i modificacions del currículum

3.6. Desplegament del currículum en els centres d'educació especial

4. *Plans estratègics*
5. *Projectes d'innovació educativa*
6. *Avaluació del centre*
7. *Programació general del centre*
8. *Unitats de programació*

II. Currículum

1. *Decrets d'aplicació*
2. *Hàbits i normes a l'educació infantil*
3. *Llengua*
 - 3.1. Llengua oral
 - 3.2. Aprenentatge de la lectura i l'escriptura
- 3.3. *La lectura*
4. *Matemàtiques*
5. *Llengües estrangeres*
6. *Competències bàsiques*
7. *Tecnologies de la informació i de la comunicació*
8. *Avaluació i promoció de l'alumnat*

III. Organització del curs

1. *Horari del centre*
2. *Horari de l'alumnat*

IV. Aspectes generals

1. *Drets i deures dels alumnes*
2. *Foment de la igualtat d'oportunitats per a nois i noies*
3. *Ensenyament de la Religió*
4. *Llibres de text*
5. *Simultaneïtat dels estudis d'educació primària i estudis de dansa*
6. *Salut i seguretat*
 - 6.1. Farmaciola
 - 6.2. Prevenció del tabaquisme i de l'alcoholisme
 - 6.3. Plans d'emergència
 - 6.4. Control de plagues
7. *Ús d'imatges dels alumnes*
8. *Participació de les famílies*

V. Formació del professorat

1. *Programes del Departament d'Educació*

VI. Referents normatius

ANNEX

I. Organització general del centre

Els centres docents han d'establir, en el marc dels seus projectes educatiu i curricular, i com a conseqüència dels processos d'avaluació que es duguin a terme, les fites que progressivament esdevenen objecte d'acció prioritària de la institució escolar. Aquestes fites poden constituir objectius o projectes a curt o mitjà termini. Les programacions generals dels centres han d'explicitar les actuacions que es duren a terme cada curs escolar en relació amb aquestes prioritats.

1. Prioritats generals

Des de la perspectiva global del sistema educatiu, el Departament d'Educació considera aspectes prioritaris que cal consolidar en tots els centres:

- L'ús de la llengua catalana com a llengua d'aprenentatge i de comunicació en les actuacions docents i administratives del centre.

- L'escolarització integradora de tot l'alumnat atenent, des d'un plantejament global de centre, les necessitats educatives de l'alumnat i prioritant, sempre que sigui possible i adequat, la màxima participació en els entorns escolars ordinaris.

- L'assoliment, per part de tot l'alumnat, d'un bon nivell de comprensió lectora, d'expressió oral i escrita, d'agilitat en el càlcul i en la resolució de problemes i d'autonomia en l'aprenentatge.

- L'impuls de l'aprenentatge de les llengües estrangeres introduint, amb caràcter general, la llengua estrangera en el cicle inicial de l'educació primària i avançant en experiències d'introducció de la llengua estrangera al parvulari i d'ús de la llengua estrangera en àrees no lingüístiques, segons el projecte del centre.

- La integració de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) en el procés d'ensenyament-aprenentatge i en l'avaluació de les diferents àrees del currículum.

- La integració en els processos d'ensenyament i d'aprenentatge de continguts vinculats amb la coeducació, la ciutadania, la convivència, l'educació ambiental, la salut, la comunicació audiovisual, l'accés a la informació i el gust per la lectura.

- La coordinació entre el professorat de primària i el de secundària per afavorir la coherència del procés educatiu i la millora dels aprenentatges dels alumnes.

Els projectes educatiu i curricular dels centres han de contenir aquestes prioritats i les programacions generals del centre han d'incloure les actuacions per a la seva implementació.

2. Integració escolar i social de l'alumnat

D'acord amb l'objectiu general del Pla per a la Llengua i la Cohesió social cal garantir la integració escolar i social de tot l'alumnat, amb independència de la llengua, cultura, condició social i origen, a partir de tres eixos:

- Consolidar la llengua catalana i l'aranès, si escau, com a eix vertebrador d'un projecte plurilingüe.

- Fomentar l'educació intercultural, basada en la igualtat, la solidaritat i el respecte a la diversitat de cultures, en un marc de diàleg i de convivència.

- Promoure la igualtat d'oportunitats per tal d'evitar qualsevol tipus de marginació.

Així mateix, cal la prioritització del treball en xarxa amb la resta d'agents i col·lectius que formen la xarxa escolar i la xarxa local per aconseguir la coherència i la continuïtat en l'educació de l'alumnat.

Els centres educatius han de revisar i adequar els documents de gestió per desenvolupar aquests tres eixos.

2.1. Consolidar la llengua catalana, i l'aranès si escau, com a eix vertebrador d'un projecte plurilingüe

Per assegurar aquest objectiu el centre docent ha de:

- Utilitzar la llengua catalana, com a llengua pròpia de Catalunya, i l'aranès a la Val d'Aran, normalment com a llengua vehi-

cular i d'aprenentatge en totes les activitats internes i externes de la comunitat educativa: les activitats orals i escrites, les exposicions del professorat, el material didàctic, els llibres de text i les activitats d'aprenentatge i d'avaluació han d'ésser en llengua catalana. Així mateix, les reunions, els informes, les comunicacions..., han d'ésser en llengua catalana.

- Establir pautes d'ús lingüístic favorables a la llengua catalana per a tots els membres de la comunitat educativa i garantir que totes les activitats administratives i les comunicacions entre el centre i l'entorn siguin en llengua catalana, sense perjudici que s'arbitrin mesures de traducció en el període d'acollida de les famílies de l'alumnat nouvingut.

- Explicitar al projecte lingüístic el tractament de les llengües en el currículum.

- Reflectir a la programació de l'àrea de llengua el treball conjunt en llengua catalana i en llengua castellana dels continguts, objectius, aspectes metodològics i criteris d'avaluació. Les estructures lingüístiques comunes de llengua catalana i llengua castellana han d'introduir-se en la llengua d'aprenentatge evitant repeticions en les dues llengües. Les competències lingüístiques que tenen un caràcter transversal han de tractar-se des de les diferents àrees.

- Garantir que les metodologies i els agrupaments de l'alumnat afavoreixin les interaccions comunicatives per millorar l'aprenentatge i l'ús de la llengua catalana, potenciant activitats d'ús de la llengua no directament relacionades amb l'activitat ordinària del centre.

- Ajustar l'enfocament metodològic de l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües catalana i castellana a la realitat sociolingüística de l'alumnat del centre.

- Impartir la resta d'àrees en llengua catalana, a excepció de la llengua castellana i de les llengües estrangeres, i d'aquelles àrees en què així estigui establert en els centres que disposin d'un projecte específic per impartir alguna àrea en llengua estrangera.

- Tenir com objectiu fonamental que tot l'alumnat assolixi una sòlida competència comunicativa i que, en acabar l'educació obligatòria, pugui utilitzar normalment i correctament les dues llengües oficials i comprendre i produir missatges orals i escrits en les llengües estrangeres que el centre hagi escollit en el projecte lingüístic.

- Transmetre la importància del plurilingüisme i la necessitat d'usar la llengua catalana com a llengua comuna de cohesió social. Potenciar el respecte per a totes les llengües, la importància de la diversitat lingüística i cultural i la necessitat de preservació de les llengües minoritàries.

- Facilitar a l'alumnat, dins de l'horari extraescolar i d'acord amb els criteris establerts pel Departament d'Educació i pel projecte lingüístic, el coneixement de les llengües de la nova immigració.

- Assegurar que els infants d'educació infantil i del cicle inicial d'educació primària, els pares, mares o tutors dels quals sol·licitin que els seus fills o filles rebin l'ensenyament en llengua castellana, siguin

escolaritzats en aquesta llengua mitjançant atenció individualitzada. Els mestres del cicle s'han d'organitzar per tal de donar aquesta atenció, de manera que es faci compatible la pertinença al grup classe amb l'especificitat dels seus aprenentatges. La direcció del centre comunicarà als Serveis Territorials les necessitats derivades d'aquesta organització que no puguin ser ateses amb els recursos propis del centre. Els Serveis Territorials prendran les mesures que considerin adequades per atendre-les.

2.2. Fomentar l'educació intercultural, basada en la igualtat, la solidaritat i el respecte a la diversitat de cultures, en un marc de diàleg i de convivència

L'educació intercultural implica un model educatiu que potencia la cultura del diàleg i de la convivència, i ajuda a desenvolupar la consciència i el sentiment d'igualtat com a condició prèvia per al coneixement i el respecte de les diferències culturals.

El centre educatiu ha de tenir com a objectiu fonamental que tot l'alumnat, els de la cultura majoritària i els de les minoritàries, mitjançant qualsevol àrea curricular, desenvolupin les aptituds i les actituds que els capaciten per viure en la nostra societat multicultural i multilingüe.

Per assolir aquest objectiu cal que el centre docent:

- Possibiliti que tot l'alumnat senti que forma part de la societat catalana, sense perdre els referents propis.

- Fomenti les actituds d'obertura que faciliten l'enriquiment personal i cultural. Ajudi a superar estereotips i prejudicis respecte a persones i grups diferents. Subratlli les semblances i fomenti el respecte pels valors, creences i comportaments de les diverses cultures en el marc de la Declaració Universal dels Drets Humans i dels Drets dels infants.

- Expliciti els continguts interculturals a les àrees curriculars.

- Desenvolupi una actitud crítica vers qualsevol cultura, tant la pròpia com l'aliena.

- Incentivi la participació escolar de tot l'alumnat i llurs famílies, eviti qualsevol tipus de marginació i potenciï la convivència i la cooperació entre alumnes de cultures familiars diverses, dins i fora de l'escola.

- Desenvolupi habilitats per a la convivència, necessàries a l'hora de participar en la vida ciutadana multicultural i es preocupi per la integració socioafectiva de tot l'alumnat.

2.3. Promoure la igualtat d'oportunitats per tal d'evitar qualsevol tipus de marginació

Cal crear en els centres docents les condicions que facin efectiva la igualtat d'oportunitats per accedir a una educació de qualitat i evitar qualsevol tipus de marginació i exclusió.

Per assolir aquest objectiu el centre docent ha de:

- Garantir la integració escolar i social de tot l'alumnat, amb especial atenció a l'alumnat amb més rics d'exclusió social, vetllant per obtenir-ne el màxim rendiment escolar, mitjançant les eines disponibles i

mostrant expectatives positives respecte a les possibilitats d'aquest alumnat.

- Adoptar mesures preventives respecte a l'absentisme escolar i fer-ne un seguiment acurat.

- Detectar les necessitats específiques de l'alumnat (físiques, afectivo-relacionals, psicològiques, cognitives i socials) i preveure'n la tutorització efectiva, fent una èmfasi especial en l'alumnat amb risc d'exclusió, vetllant pels aspectes afectius, emocionals i relacionals.

- Garantir la no discriminació per raons econòmiques, facilitant la informació i l'accés de les famílies als diferents tipus d'ajuts i beques que tenen a l'abast i assegurant que tot l'alumnat disposi del material escolar necessari i tingui accés a les activitats complementàries i extraescolars programades pel centre.

- Fomentar la integració social de l'alumnat i les famílies col·laborant en un treball en xarxa amb el teixit associatiu i corporatiu de la localitat per aconseguir la continuïtat educativa i potenciar el desenvolupament, si escau, d'un Pla educatiu d'entorn.

2.4. Plans educatius d'entorn

El Departament d'Educació, per donar una resposta integrada i comunitària a les necessitats educatives dels membres més joves de la nostra societat amb una proposta educativa innovadora, ha posat en marxa, durant el curs 2004-2005, els plans educatius d'entorn amb caràcter experimental a 25 localitats, amb la intenció d'estendre'ls a tot el territori català, creant una xarxa de suport a la comunitat educativa que permeti un treball d'entorn escolar amb la col·laboració dels diferents serveis i recursos municipals i d'altres institucions o entitats d'àmbit social, cultural o esportiu.

El pla educatiu d'entorn és un sistema de cooperació educativa que vol donar resposta a les múltiples necessitats de la nostra societat dinamitzant, potenciant i desenvolupant actuacions coordinades en l'àmbit formal, informal i no formal amb l'objectiu d'aconseguir l'educació integral de l'alumnat i promoure la cohesió social a través de l'educació intercultural i l'ús de la llengua catalana en un marc multilingüe.

El centre educatiu, malgrat totes les seves limitacions, és l'element bàsic per aconseguir educar per a la ciutadania, fent possible l'autonomia i el desenvolupament de tot l'alumnat en el marc d'una societat catalana plural.

Per aconseguir aquest objectiu el centre educatiu ha de:

- Fomentar la participació dels membres de la comunitat escolar en els processos de presa de decisions del Pla educatiu d'entorn.

- Promoure la creació d'una comissió del Consell Escolar de centre per dinamitzar actuacions de la comunitat educativa relacionades amb el Pla educatiu d'entorn.

- Coordinar-se i col·laborar amb la xarxa escolar: els serveis educatius i els centres escolars de la zona.

- Adequar el projecte educatiu de centre al projecte comú d'entorn, vetllant per la continuïtat entre els valors que es treballin al centre i els de la resta d'activitats: esportives, culturals i de lleure.

- Incloure en el programari general del centre les actuacions previstes en el Pla educatiu d'entorn.

- Fer conèixer a la comunitat local les actuacions del centre respecte als objectius del Pla educatiu d'entorn.

- Participar de manera efectiva en la xarxa comunitària i col·laborar amb els diferents serveis municipals i amb altres institucions o entitats de la localitat en l'organització i desenvolupament d'actuacions conjuntes que fomentin l'ús de la llengua catalana, l'educació intercultural i la cohesió social.

- Facilitar la participació del professorat en les comissions de treball del Pla educatiu d'entorn.

- Facilitar els espais i els recursos del centre per al desenvolupament del treball d'entorn.

- Estimular la participació de l'alumnat i de les famílies en les actuacions i activitats del Pla educatiu d'entorn.

El procés progressiu previst per a l'expansió del Plans educatius d'entorn implica que tots els centres, malgrat que molts encara no pertanyin a un Pla educatiu d'entorn, han d'iniciar la col·laboració amb l'entorn i s'han d'implicar en un treball en xarxa a nivell de zona per tal de donar una resposta coherent a les necessitats de l'alumnat i assegurar la continuïtat educativa en tots els àmbits.

3. Atenció a les necessitats educatives de l'alumnat

L'atenció a la diversitat de necessitats educatives que presenten els alumnes i les alumnes i l'assoliment per part de tot l'alumnat de les competències que li permetin el seu desenvolupament personal i escolar és un principi comú a tots els cicles i etapes de l'educació obligatòria. El professorat ha d'organitzar l'activitat docent tenint en compte les característiques del seu alumnat i la diversitat de necessitats i ritmes d'aprenentatge.

3.1. Atenció a la diversitat

A l'educació primària és important que tot l'alumnat assoleixi un bon nivell de comprensió lectora, d'expressió oral i escrita, d'agilitat en el càlcul i la resolució de problemes i d'autonomia en el treball escolar.

Per tant, en el temps destinat a l'atenció a la diversitat caldrà prioritzar l'atenció a l'alumnat que mostra dificultats en l'assoliment d'aquestes competències, especialment als que passen de curs o promocionen de cicle sense haver assolit els objectius de l'anterior, i adoptar les estratègies més convenients per aconseguir-ho, considerant, si fa al cas, la possibilitat de continuar un any més en qualsevol dels cicles o cursos de l'etapa per tal de garantir-ne l'assoliment. Cal que el professorat detecti, com més aviat millor, les dificultats d'aprenentatge dels alumnes i les alumnes i estableixi les corresponents mesures d'intervenció per tal d'evitar el progressiu desfasament de l'alumnat al llarg dels cursos.

3.2. Atenció a l'alumnat amb necessitats educatives especials

En el marc dels principis generals d'integració escolar i educació inclusiva l'atenció a l'alumnat amb necessitats educatives especials s'ha de proporcionar, sempre que per les seves característiques sigui possible i adequat, en entorns escolars ordinaris, proporcionant-los el suport necessari per possibilitar-los l'accés als entorns i activitats generals, als aprenentatges escolars i l'assoliment de les competències bàsiques.

L'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat amb necessitats educatives especials ha de seguir el mateix procés que la resta d'alumnat ordinari. Les adaptacions curriculars individualitzades, i si escau les modificacions del currículum, han d'esdevenir el referent per a l'avaluació d'aquest alumnat, tenint en compte, en el marc dels objectius del curs, del cicle i de l'etapa, l'assoliment de les competències que afavoreixen l'autonomia per a l'aprenentatge i el desenvolupament personal i social.

En la valoració del procés d'aprenentatge de l'alumnat amb necessitats educatives especials es tindrà especialment en compte l'assoliment de les competències bàsiques (la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, l'agilitat en el càlcul i en la resolució de problemes i l'autonomia en el treball escolar), el desenvolupament personal i social (adaptació a l'aula ordinària, grup específic, grup reduït) i l'adquisició d'hàbits d'autonomia i de treball (autonomia personal, ordre, treball, planificació de tasques).

En els informes trimestrals s'explicitarà l'evolució de l'alumne/a en les diferents àrees (continguts treballats i objectius assolits), l'assoliment d'hàbits d'autonomia i desenvolupament personal i l'adaptació al centre i al grup.

La implicació de les famílies i la sistematització dels aspectes que es tracten i els acords que es prenen serà essencial per poder fer el seguiment de l'evolució de l'alumnat.

A l'apartat d'observacions de les actes d'avaluació i en l'expedient acadèmic es faran constar l'àrea o les àrees del curs en què l'alumne/a ha seguit una adaptació o una modificació curricular. Així mateix, a la pàgina 12 del llibre de qualificacions de l'ensenyament bàsic –observacions sobre l'escolaritat– es consignaran els cursos en què l'alumne/a hagi seguit una adaptació o una modificació del currículum.

3.2.1. Escolaritat compartida

D'acord amb la Resolució d'11 de març de 2005, per la qual s'aproven les normes de preinscripció i matrícula de l'alumnat, els alumnes que s'escolaritzin de manera compartida entre un centre ordinari i un centre d'educació especial, es matricularan al centre en el qual, segons la Resolució de la direcció dels Serveis Territorials, tingui una major permanència. Aquest centre tindrà la custòdia de la documentació acadèmica corresponent.

Per fer el seguiment de l'evolució de

l'alumne, i introduir si escau modificacions en l'atenció educativa, es crearà una comissió formada per un professional de cada centre i el professional de l'EAP.

El tutor del centre on està matriculat l'alumne coordinarà el procés d'avaluació. Els professors d'ambdós centres que atenguin l'alumne aportaran a la comissió d'avaluació informació sobre la seva evolució i els seus aprenentatges.

3.3. Atenció a l'alumnat nouvingut

Es considera alumnat nouvingut aquell alumne/a de nova incorporació al sistema educatiu de Catalunya en els vint-i-quatre mesos darrers.

Davant el xoc emocional que en aquest alumnat pot suposar l'arribada a un entorn social i cultural completament nou, el centre ha de preveure mesures específiques per tal que pugui sentir-se ben acollit i percebre el respecte envers la seva llengua i cultura, i que, com més aviat millor, pugui seguir amb normalitat el currículum i adquirir l'autonomia personal dins l'àmbit escolar i social.

El centre ha de donar una resposta individualitzada per garantir l'aprenentatge de la llengua, l'accés al currículum comú i els processos de socialització d'aquest alumnat, i establir els criteris metodològics i els materials curriculars que facilitin la integració a les aules ordinàries des del primer moment.

3.3.1. Acollida i integració

L'acollida i la integració escolar de tot l'alumnat ha de ser una de les primeres responsabilitats i dels primers objectius del centre educatiu i dels professionals que hi treballen.

Per aconseguir aquest objectiu, particularment pel que fa referència a l'alumnat nouvingut, el centre educatiu ha de:

Proporcionar a les famílies la informació adequada sobre el sistema escolar a Catalunya: funcionament del centre, tractament i ús de les llengües, recursos a l'abast, possibilitat de sol·licitud d'ajuts, procés d'integració de l'alumne al centre, assoliment dels aprenentatges...

Garantir una comunicació eficient amb la família, utilitzant el servei de traducció si escau, per tal de copsar les necessitats de l'alumne/a (físiques, afectives, emocionals, cognitives, socials...). El centre podrà sol·licitar la presència d'un traductor/intèrpret quan l'alumne/a i la seva família desconeguin les dues llengües oficials a Catalunya. Tant les entrevistes inicials com el seguiment poden fer-se en sessions individuals o en grup.

A la web del Departament d'Educació hi ha una llista actualitzada d'entitats i professionals que proporcionen serveis de traducció i d'interpretació. La petició del servei es farà directament a les entitats i professionals relacionats a la llista i ha de comptar amb el vist-i-plau del director o directora del centre. Els centres educatius disposen d'un espai web que el Departament ha habilitat al portal XTEC amb informació seleccionada i actualitzada sobre aquesta temàtica (http://www.xtec.net/lic/nouvingut/professorat/prof_com_traduccio.htm).

Fer l'avaluació inicial de l'alumne/a en la llengua familiar o d'escolarització prèvia, en la mesura que sigui possible.

Vetllar per una correcta adscripció de curs i grup, preferentment al nivell que correspon a l'edat cronològica.

Garantir el traspàs d'informació al tutor/a i a l'equip docent.

Atendre les necessitats afectives, emocionals i relacionals derivades dels processos migratoris i reforçar la tutoria per potenciar l'autoestima i proporcionar l'orientació escolar i/o laboral necessària.

3.3.2. Aula d'acollida

El Departament d'Educació, a partir de la detecció de necessitats realitzada per cada Servei Territorial, fa la dotació de recursos per crear una aula d'acollida que respongui a les necessitats objectives i al compromís explícit del centre a implicar-se en el procés d'acollida de l'alumnat nouvingut.

L'aula d'acollida ha d'esdevenir un punt de referència i un marc de treball obert amb una constant interacció amb la dinàmica del centre, que permeti una atenció emocional i curricular personalitzada i un aprenentatge intensiu de la llengua catalana. Ha de proporcionar a l'alumnat nouvingut una atenció adequada a les necessitats i als progressos relacionals i lingüístics, sense perdre el contacte amb la resta del grup classe al qual estigui adscrit.

La metodologia de l'aula d'acollida ha de tenir en compte l'organització dels aprenentatges de manera globalitzada, l'existència d'activitats funcionals, el foment del treball cooperatiu i l'establiment de relacions personals positives.

És convenient que l'horari de l'aula d'acollida no interfereixi en aquelles matèries que l'alumnat nouvingut pot compartir amb els companys de classe i que la durada de l'assistència vagi disminuint a mesura que avanci en els aprenentatges. Cal garantir un espai on l'alumnat interactui amb la resta de l'alumnat del grup classe per facilitar el seu procés de socialització. En cap cas un alumne estarà totes les hores lectives a l'aula d'acollida. El pas de l'alumne nouvingut a l'aula ordinària demana una atenció educativa que incrementi progressivament els aprenentatges normalitzats, però amb el suport suficient per assegurar l'èxit escolar.

Pel caràcter obert de l'aula, els alumnes han de poder incorporar-s'hi en qualsevol moment del curs i, també, s'ha de poder decidir la reincorporació d'un alumne o alumna a l'aula ordinària en el moment que es consideri més adient.

El nombre de professors que intervé a l'aula ha d'ésser reduït. El professorat ha de tenir experiència docent i domini de les tecnologies de la informació i la comunicació. D'entre aquest professorat el director/a del centre nomenarà el tutor o la tutora responsable. Es preveu un assessorament i un pla de formació específic per al professorat.

El tutor o la tutora del grup classe ordinari, com a responsable del seguiment de l'alumnat, ha de vetllar especialment pel progressiu assoliment de les competències

bàsiques de l'alumnat que assisteix durant una part del seu horari escolar a l'aula d'acollida i per la coordinació, a aquests efectes, amb el tutor o tutora d'aquesta aula i el coordinador o la coordinadora de llengua, interculturalitat i cohesió social del centre.

3.3.3. Adaptacions del currículum

L'aprenentatge de la llengua de l'escola és una de les primeres necessitats de l'alumnat que, sense conèixer-la, s'incorpora als centres educatius de Catalunya. Per això, a més de les activitats docents dedicades directament a l'ensenyament de la llengua catalana, tota la comunitat educativa ha de vetllar especialment per facilitar-ne l'aprenentatge.

L'especificitat del procés d'aprenentatge d'aquest alumnat, sovint incorporat durant el curs escolar, amb situacions singulars fruit de la diversitat d'edats, procedències i processos d'escolarització previs i especialment el fet de compartir el temps escolar entre l'aula d'acollida o altres estructures de suport i l'aula ordinària, fa necessària l'elaboració d'un pla individual intensiu amb orientacions curriculars (programacions específiques...) i avaluatives que tinguin en compte la diversitat de l'alumnat i la coresponsabilitat de tots els agents que intervenen en el seu aprenentatge.

Quan les necessitats educatives de l'alumne/a comportin importants dèficits afegits als propis de la competència lingüística, s'elaborarà la corresponent adaptació curricular individualitzada (ACI) o, si fa al cas, es proposarà una modificació del currículum. Les adaptacions curriculars individualitzades i les modificacions del currículum han de preveure el procés d'adquisició de les competències bàsiques: comprensió i expressió oral i escrita, agilitat en el càlcul i la resolució de problemes, coneixements essencials dels àmbits social i científic i autonomia en el treball escolar.

Les adaptacions curriculars individualitzades han d'explicitar les característiques o situació de l'alumnat, les prioritats educatives, la proposta curricular i els emplaçaments en què es durà a terme, així com els criteris per al seguiment i l'avaluació dels aprenentatges d'aquest alumnat. Cal preveure la dotació dels suports necessaris amb tots els recursos del centre per a aquell alumnat amb una escolarització prèvia deficient.

3.3.4. Avaluació

L'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat nouvingut es durà a terme en relació amb els objectius del seu pla individualitzat, adaptació curricular individualitzada o modificació del currículum. L'avaluació ha d'ésser contínua, amb observació sistemàtica i visió global del seu progrés d'aprenentatge, integrant les aportacions i les observacions efectuades en cada una de les àrees.

3.3.5. Professorat tutor de l'aula d'acollida

El tutor/a de l'aula d'acollida ha de ser el referent més clar per a l'alumnat nouvingut però és responsable de tota la comunitat educativa la resposta que s'ofereix

a aquest alumnat per a la seva plena integració al centre.

El tutor de l'aula d'acollida ha de dur a terme les funcions següents:

- Realitzar l'avaluació inicial i col·laborar en l'elaboració de plans individuals intensius i, si escau, de les adaptacions curriculars individualitzades o les modificacions del currículum d'acord amb les necessitats de cada un dels alumnes respecte al seu procés d'ensenyament-aprenentatge.

- Gestionar l'aula d'acollida: planificar recursos i actuacions, programar les seqüències d'aprenentatge, aplicar les metodologies més adequades i avaluar processos i resultats.

- Aplicar metodologies i estratègies d'immersió lingüística per a l'adquisició de la llengua.

- Promoure la integració de l'alumnat nouvingut a les seves aules de referència.

- Col·laborar en la sensibilització i introducció de l'educació intercultural al procés educatiu de l'alumnat nouvingut.

- Coordinar-se amb els professionals especialistes (LIC, EAP...).

- Participar en les reunions dels equips docents, comissions d'avaluació..., per coordinar actuacions i fer el seguiment dels alumnes a fi d'assegurar la coherència educativa.

3.3.6. Incorporació de l'alumnat procedent de sistemes educatius estrangers

La incorporació dels alumnes procedents de sistemes educatius estrangers en qualsevol dels cursos de l'educació primària es realitzarà tenint com a referents la seva edat i els coneixements i les possibilitats de progrés que el centre observi en el procés d'acollida.

3.4. Atenció a l'alumnat que pateix malalties prolongades

L'article 19 del Decret 266/1997, de 17 d'octubre, sobre drets i deures dels alumnes dels centres de nivell no universitari de Catalunya, que desplega la Llei orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació, reconeix el dret que tenen els alumnes que cursen nivells obligatoris i que pateixen una adversitat familiar, un accident o una malaltia prolongada, a rebre l'ajut necessari per tal d'assegurar el rendiment escolar. Així mateix, el Decret 299/1997, de 25 de novembre, sobre l'atenció educativa a l'alumnat amb necessitats educatives especials, estableix a l'article 10.2 que el Departament d'Ensenyament podrà col·laborar en l'atenció educativa domiciliària als alumnes en edat d'escolaritat obligatòria que la necessitin perquè pateixen malalties greus que no els permeten assistir al centre docent.

L'alumnat en edat d'escolaritat obligatòria que per patir malalties prolongades no pugui assistir al centre docent durant un període superior a 30 dies podrà rebre atenció educativa al domicili familiar o al centre hospitalari durant el període en què no pot assistir a les classes.

Per sol·licitar l'atenció domiciliària, els pares o mares dels/les alumnes han de presentar una sol·licitud al centre on hi ha matriculat el seu fill o filla acompanyada de

l'informe mèdic en el qual es faci constar el diagnòstic i la previsió aproximada del temps que l'alumne/a no podrà assistir al centre docent, així com el nom i cognoms del facultatiu/va i el número de col·legiat/da. Les sol·licituds es formularan d'acord amb el model que es podrà obtenir a Internet.

El titular del centre trametrà la sol·licitud i l'informe mèdic als Serveis Territorials corresponents juntament amb una certificació del curs en què es troba escolaritzat l'alumne/a i el nom del professor/a tutor/a que tutelarà el procés d'aprenentatge durant el període de no-assistència a classe. El professor/a tutor/a farà el seguiment de la seva evolució amb el professorat que l'atengui al centre hospitalari o en atenció domiciliària.

El docent que realitzi l'atenció domiciliària haurà de coordinar-se amb el professor/a tutor/a del centre, i si fa al cas el professorat del centre hospitalari, amb la finalitat de fer el seguiment oportú del procés d'aprenentatge de l'alumne/a.

L'atenció domiciliària finalitzarà quan l'alumne/a s'incorpori a les classes. Si l'alumne/a no pot incorporar-se en la data prevista caldrà trametre un nou informe mèdic en què es faci constar la previsió de temps que, segons el facultatiu/va que fa el seguiment de la malaltia, l'alumne/a pot continuar encara sense incorporar-se al centre.

Les sol·licituds es poden presentar en qualsevol moment del curs escolar. Les famílies podran sol·licitar que l'alumne/a pugui disposar d'un ordinador portàtil mentre duri l'atenció domiciliària. En aquest cas caldrà fer-ho constar al full de sol·licitud. Les persones beneficiàries d'aquesta atenció hauran de facilitar a l'Administració educativa tota la informació que se'ls requereixi.

3.5. Adaptacions i modificacions del currículum

Són adaptacions curriculars individualitzades el conjunt de precisions i canvis que es realitzen en els components del projecte curricular del centre o en la programació, per a un alumne o alumna, per tal d'ajustar la resposta educativa a les seves necessitats educatives específiques.

Les adaptacions curriculars individualitzades han d'explicitar:

- Les característiques i situació de l'alumne/a.
- Les prioritats educatives a nivell personal, social i d'aprenentatge.
- Les propostes curriculars, els emplaçaments on es duran a terme i els suports perquè es desenvolupin
- Els criteris de seguiment i avaluació del procés d'aprenentatge.

Atès que les adaptacions curriculars individualitzades (ACI) no han d'implicar modificacions d'elements prescriptius del currículum establert, les ha d'elaborar i aplicar el mateix centre amb relació al seu projecte curricular i la programació de cada cicle.

L'ACI ha de ser elaborada pel tutor/a de l'alumne amb la col·laboració dels professionals que han d'intervenir en la seva atenció i de l'EAP.

Les ACI han d'estar a disposició de la Inspecció des de l'inici del curs escolar, sens perjudici dels ajustaments que, d'acord amb l'evolució de l'alumne/a, al llarg dels cursos s'hi puguin incorporar.

Quan s'hagin exhaurit les possibilitats d'adaptació que ofereix el currículum i el procés de desplegament, es podran sol·licitar modificacions dels seus elements prescriptius segons el procediment establert dins l'Ordre de 25 d'agost de 1994 (DOGC núm. 1947, de 14.9.1994).

3.6. Desplegament del currículum en els centres d'educació especial

Els centres d'educació especial han de concretar el projecte curricular del centre i les programacions de cicle i aula tenint en compte el currículum general i les necessitats educatives especials de l'alumnat que hi ha escolaritzat.

Els projectes curriculars d'aquests centres prioritzaran, d'acord amb l'edat de l'alumnat i el seu procés educatiu i evolutiu, de l'autonomia i la independència personal, de la competència en les relacions interpersonals, de la integració social i de l'adquisició d'habilitats relacionades amb entorns laborals.

Les modificacions d'elements prescriptius del currículum, de caràcter global de centre o de caràcter individual, les ha d'autoritzar la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa seguint el procediment establert en l'Ordre de 25 d'agost de 1994 (DOGC núm. 1947, de 14.9.1994).

Els centres que tinguin autoritzada una modificació de caràcter global de centre hauran d'elaborar les adaptacions curriculars individualitzades d'acord amb la modificació autoritzada i el desplegament del currículum que realitzi el centre.

4. Plans estratègics

Els centres amb pla estratègic autoritzat per al període 2002-2006 podran sol·licitar, mitjançant una convocatòria específica, una prorrroga d'un curs escolar per a la finalització del pla estratègic.

5. Projectes d'innovació educativa

El curs 2005-2006 s'iniciarà la implementació dels projectes d'innovació educativa seleccionats mitjançant la convocatòria efectuada per l'Ordre EDC/179/2005, de 22 d'abril (DOGC núm 4375, de 2 de maig de 2005).

La participació en la convocatòria de programes d'innovació educativa comporta el compromís del centres d'implementar el projecte durant un mínim de tres cursos escolars. Els centres seleccionats han d'explicitar en la Programació General

Anual les actuacions del projecte que es duran a terme durant el curs escolar. La Inspecció educativa realitzarà el seguiment del desenvolupament dels projectes.

Durant el primer trimestre de l'any 2006 es realitzarà la convocatòria per a la selecció dels projectes d'innovació educativa que s'iniciaran el curs 2006-2007.

6. Avaluació del centre

L'avaluació és una eina de reflexió per al coneixement i millora constant del servei educatiu que ofereix el centre. Tots els centres han de tenir elaborat i aprovat pel consell escolar el propi pla d'avaluació interna, en els termes que estableix l'Ordre de 20 d'octubre de 1997, per la qual es regula a Catalunya l'avaluació dels centres docents sostinguts amb fons públics. En aquest moment els centres docents estan aplicant el pla triennal d'avaluació 2003-2006.

El pla d'avaluació del centre ha d'emmarcar-se en el projecte educatiu i en el model educatiu que el centre vol impulsar, i ha d'incidir en els plantejaments institucionals que s'adopten per aconseguir-ho.

El conjunt d'actuacions avaluatives ha de proporcionar un coneixement aprofundit i interrelacionat de la realitat, útil per a la presa de decisions que contribueixin a la millora de la gestió del centre, la gestió del currículum i els resultats d'aprenentatge de l'alumnat.

Pel que fa a la gestió del currículum cal fer un plantejament integrat de l'avaluació que relacioni els resultats d'aprenentatge dels alumnes, els processos d'ensenyament i aprenentatge, la gestió dels recursos i els objectius que el centre es proposa, d'acord amb les característiques del context en què es desenvolupa l'acció educativa.

Per tal d'aportar elements de reflexió per a l'avaluació dels centres, s'apliquen a Catalunya proves per avaluar l'assoliment per part de l'alumnat de les competències bàsiques. Els resultats de les proves permeten reflexionar al si de cada claustre sobre l'assoliment de les competències bàsiques en el centre, analitzar la situació i l'evolució dels resultats en el propi centre i comparar la seva situació amb els resultats de Catalunya. El Departament d'Educació facilita a cada centre els resultats obtinguts en les proves en una mostra estadística de centres perquè cada centre pugui comparar els seus resultats.

En aquesta anàlisi cal relacionar els resultats obtinguts en les proves de competències bàsiques, i en altres proves i avaluacions que dugui a terme el centre, amb els criteris adoptats per a la gestió del currículum i el desenvolupament dels processos d'ensenyament i aprenentatge. Per interpretar, explicar i millorar els resultats cal analitzar els processos d'aprenentatge emprats en els diferents cicles: activitats d'aprenentatge, estratègies didàctiques i metodològiques i criteris i estratègies d'avaluació.

L'avaluació ha de contribuir a obtenir una visió global del funcionament i dels resul-

tats que aconseguir el centre, identificant les bones pràctiques i els aspectes susceptibles de millora. Aquest coneixement ha d'esdevenir el punt de referència per a l'adopció de decisions sobre aspectes de la gestió del currículum i sobre estratègies per a la seva implementació –objectius anuals, plans o projectes específics, activitats de formació...

El curs 2005-2006 s'aplicaran a l'educació primària les mateixes proves d'avaluació de competències bàsiques facilitades el curs 2004-2005 i el referent de comparació serà, d'una banda, els resultats obtinguts el curs anterior en el propi centre, i de l'altra, els resultats de la mostra utilitzada el curs anterior. Per tant, és important que les proves no siguin utilitzades com a activitats d'aprenentatge durant el curs escolar, ja que aquest fet pot alterar els resultats de les proves i el sentit de la seva aplicació. Als efectes de la programació d'activitats del centre cal tenir en compte que les proves d'avaluació de competències bàsiques s'aplicaran la setmana del 8 al 12 de maig de 2006.

Atès que el curs 2005-2006 finalitza el pla triennal d'avaluació 2003-2006, en finalitzar el curs cada centre ha de fer una reflexió per valorar el pla d'avaluació 2003-2006:

- L'adequació de les actuacions a les necessitats del centre.
- El grau d'assoliment del pla i els elements que hi han incidit.
- Les millores introduïdes a partir dels resultats de l'avaluació.
- La incidència en els aprenentatges dels alumnes i en la qualitat educativa del centre.

Cal preveure aquesta valoració en la planificació del centre i incloure les conclusions a la memòria anual.

El curs 2005-2006 el Departament d'Educació iniciarà un nou pla d'avaluació integrat que inclou la planificació i l'aplicació de tota l'activitat avaluativa que realitza el Departament d'Educació des dels diferents àmbits (avaluació del sistema educatiu, avaluació de programes, avaluació de centres, avaluació de la funció directiva i de la funció docent...) i també la planificació i l'aplicació de l'avaluació de centre des d'una perspectiva integrada (avaluació interna-avaluació externa). Els centres docents hauran de planificar les avaluacions dels propers cursos en el marc de les disposicions normatives que en el desenvolupament d'aquest pla s'estableixin.

7. Programació general del centre

Els centres docents han d'explicitar en la programació general els objectius del curs escolar i, si escau, del pla estratègic o de projectes d'innovació educativa, les actuacions que es duran a terme per assolir-los, els recursos i els responsables, els mecanismes de seguiment de la seva implementació i els criteris per a l'avaluació dels resultats.

L'equip directiu presentarà la programació general al consell escolar no més enllà

del dia 15 d'octubre. Les activitats i el calendari de reunions podran ser revisats i actualitzats trimestralment. Aquestes revisions també es comunicaran al consell escolar.

8. Unitats de programació

Correspon als equips de cicle, en el marc del projecte curricular del centre, i tenint en compte les característiques de l'alumnat, elaborar i actualitzar, abans de l'inici del curs, les unitats de programació de les diferents àrees i les possibles adaptacions curriculars.

Les unitats de programació han d'especificar:

- a) Els objectius a assolir.
- b) Els continguts a desenvolupar.
- c) Les situacions de treball que es duran a terme (individuals i en grup).
- d) El procediment d'avaluació de l'alumnat (activitats, pautes de correcció, documents d'observació sistemàtica...).

En l'àrea de llengua, les unitats de programació han de reflectir el treball conjunt en llengua catalana i llengua castellana.

Les unitats de programació s'han d'incloure en el projecte curricular. El professorat ha de disposar de les unitats de programació de les àrees que imparteix.

II. Currículum

1. Decrets d'aplicació

En el curs 2005-2006 són d'aplicació el Decret 94/1992, de 28 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació curricular de l'educació infantil (DOGC núm. 1593, de 13.5.1992) i el Decret 95/1992, de 28 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació curricular de l'educació primària (DOGC núm. 1593, de 13.5.1992).

2. Hàbits i normes a l'educació infantil

Al llarg de l'etapa d'educació infantil els nens i les nenes han d'anar desenvolupant les seves capacitats cognitives, psicomotores, d'equilibri personal, de relació interpersonal i d'integració social. Les capacitats de relació interpersonal i d'integració social fan referència a la capacitat de comportar-se d'acord amb uns hàbits i normes que els portin cap a una autonomia personal i cap a una col·laboració amb el grup social.

Ser autònom vol dir fer propis els comportaments, sense necessitat de l'adult. En el procés d'aprenentatge el paper del mestre/a, de l'educador/a, és saber donar tot el recolzament necessari a l'inici i saber retirar-se a poc a poc per incitar l'autonomia.

En el transcurs de les accions quotidianes a l'aula, l'adult educador pot afavorir el desenvolupament de l'autonomia de l'alumne o, al contrari, la seva dependència dels altres. Per afavorir l'autonomia ha de conèixer i respectar l'infant, ha de crear condicions a l'aula que afavoreixin l'autonomia, s'ha de mostrar acollidor i també ha de posar uns límits.

La intervenció de l'adult afavoreix la recerca de solucions per part de l'alumne si dóna pistes, mostra referents clars, planteja reptes adients, crea conflictes superables, estimula l'assaig i valora positivament els intents que fa l'alumne per a la resolució de les activitats plantejades. Alguns dels principis d'actuació del docent per afavorir aquest desenvolupament són:

- Motivar i orientar els alumnes.
- Servir de model educatiu.
- Observar i conèixer les possibilitats i interessos del grup classe.
- Organitzar l'espai, el temps, els materials.
- Planificar les activitats.
- Valorar el procés d'aprenentatge, conèixer el grau d'assoliment per part dels alumnes dels objectius referits a l'autonomia personal i social del currículum d'educació infantil.

Els hàbits, entesos com un comportament orientat a donar seguretat i eficàcia en el desenvolupament progressiu de cada persona, seran útils als nens i les nenes per al millor desenvolupament de les seves capacitats, per a l'adquisició dels aprenentatges, per ajudar-los en l'adaptació social i per assolir la màxima autonomia possible.

Els hàbits s'ensenyen i s'aprenen. Es considera l'ensenyament-aprenentatge dels hàbits com un procés compartit en el que l'alumne –gràcies a l'ajut que rep de l'adult– pot mostrar-se progressivament competent i autònom en la resolució de tasques, en la utilització de conceptes i en la posada en pràctica de determinades actituds. Cal preveure el tipus d'ajuda que necessita l'infant al llarg del procés d'ensenyament-aprenentatge: primer ho fa amb ajuda de l'adult, o amb ajuda d'un company, més tard tan sols amb una mica d'ajuda, amb acompanyament; a poc a poc pot fer-ho tot sol quan se li ha recordat, o prenent la decisió de forma autònoma. Finalment, l'alumne ha de ser capaç d'aplicar allò que ha après a fer, o a comportar-se, en situacions diferents. La desvinculació progressiva de l'adult ha de proporcionar-li seguretat i afavorirà la consecució de la pròpia identitat.

És per això que cal tenir en compte les possibilitats de l'infant per complir les indicacions de l'adult, de forma que no s'aboqui al fracàs. L'èxit és un aspecte que permet l'autoafirmació. L'adquisició d'hàbits el farà sentir més segur d'ell mateix. No es pot confondre l'ensenyament-aprenentatge d'hàbits amb una imposició de normes que tan sols garanteix un control de l'alumne, però mai una veritable adquisició d'hàbits de comportament.

Els hàbits es fonamenten en valors que guien i regulen la conducta personal i social, la seva adquisició és especialment important i bàsica en l'educació infantil tot i que s'haurà de vetllar per aquest aprenentatge al llarg de l'ensenyament obligatori.

A l'aula s'ha d'ensenyar, proporcionar ocasions, oferir models amb la pròpia conducta i donar suport per tal que l'infant aprengui a:

- Participar de forma activa en les activitats i experiències que es proposen.
- Col·laborar en la preparació de les activitats de grup.
- Tenir iniciativa per aportat idees sobre activitats a realitzar.
- Saber compartir els materials comuns.
- Participar en la cura i manteniment dels objectes i espais col·lectius.
- Tractar amb cura els elements del marc natural i social de l'entorn habitual.
- Relacionar-se amb el professorat i els companys mostrant-se comunicatiu i obert, fent observacions.
- Formular preguntes als adults o als companys sobre aquells esdeveniments que desvetllen curiositat.
- Escoltar els altres.
- Compartir amb altres infants i l'adult les observacions i experimentacions.
- Gaudir de les situacions satisfactòries, de les descobertes i de les conquestes.
- Apreciar les aportacions i els treballs propis i dels altres.
- Ajudar i respectar els altres.
- Esforçar-se per trobar solucions tot sol i donar resposta adequada a situacions i dificultats superables que es plantegin.
- Saber demanar ajut quan cal.
- Adonar-se que determinades accions han de fer-se sense l'ajut d'altres persones.
- Mostrar-se satisfet dels progressos assolits.
- Expressar les seves necessitats.
- Esforçar-se per controlar la pròpia acció, els propis impulsos.
- Demostrar autonomia en els hàbits relacionats amb la pròpia neteja, higiene i salut.
- Esforçar-se per actuar seguint les normes establertes a l'escola.
- Respectar les normes de respecte i d'educació cívica.

3. Llengua

3.1. La llengua oral

El progrés en la competència comunicativa oral de l'alumne/a s'aconsegueix a partir de la interacció amb el mestre o mestra i amb els companys. La producció lingüística dels infants està estretament relacionada amb el model lingüístic docent i, per tant, és bàsica la interacció del docent com a element impulsor de la comunicació verbal i la qualitat del seu model lingüístic – una bona pronúncia, l'ús d'una llengua col·loquial correcta i en una actitud positiva davant les situacions comunicatives. L'afavoriment de l'ús correcte de la llengua parlada s'ha de tenir en compte no sols a la classe de llengua, amb una adequada programació de llengua oral en tots els cicles de l'etapa, sinó en totes les activitats escolars i en totes les interaccions personals.

Així mateix, s'ha de vetllar perquè, des de totes les àrees, l'alumnat adquireixi un repertori de lèxic ampli i variat, que tingui en compte els diversos camps semàntics de l'entorn pròxim, ja que aquest bagatge ha d'esdevenir viu i adequat als registres. Per això és fonamental que els mestres plantegin un treball comú de llengua oral

amb l'objectiu que l'alumnat faci servir una expressió precisa i acurada en les seves produccions.

Per assegurar un ensenyament funcional i significatiu de la llengua oral, s'han d'incorporar, a totes les àrees, estratègies lingüístiques que han estat fins ara més pròpies de la classe de llengua. Cal aconseguir que l'alumnat exerciti l'expressió en les diferents àrees –narració d'un fet, descripció de l'hàbitat d'un animal, precisió d'instruccions per fer un estri, explicació d'un fenomen observat, argumentació d'un punt de vista, etc.– a fi i efecte d'expressar als altres de forma oral allò que ha après. Tots aquests aspectes han de ser recollits en la programació de les diverses àrees.

Determinades activitats afavoreixen l'aprenentatge de la llengua oral. Des d'un punt de vista receptiu, cal atorgar importància al fet d'escoltar tota mena de lectures en veu alta (poesies, lectures guiades, contes, embarbussaments, etc.), siguin fetes pel mestre/a o amb ajuda d'altres mitjans (vídeo, casset, etc.). Des d'un punt de vista productiu, cal fer exercicis de lectura expressiva en veu alta, recitació col·lectiva i individual, representacions, memorització de rodolins, embarbussaments, poesies, etc. També cal tenir present tota mena de jocs orals, on, donades unes consignes, l'alumnat hagi de participar-hi de la manera més espontània que pugui.

Aquests principis d'actuació sobre el tractament de la llengua oral i la importància del model lingüístic dels mestres –bona pronúncia, ús d'una llengua col·loquial correcta i una actitud positiva davant les situacions comunicatives– especialment en els primers cursos, han de tenir una cura especial en les aules i escoles on s'apliquen els programes d'immersió lingüística, i en els centres on hi ha nens i nenes que tenen com a llengua familiar una altra que no coincideix amb la llengua d'escola.

3.2. Aprenentatge de la lectura i l'escriptura

Un cop aconseguida l'escolarització de tot l'alumnat de Catalunya a partir dels tres anys, i tenint en compte les actuacions d'aprenentatge realitzades des del primer moment de l'escolarització al parvulari, és convenient que, tot respectant els ritmes individuals de maduració i de progrés de l'alumnat, l'aprenentatge de la lectura i de l'escriptura s'iniciï de forma sistemàtica i amb caràcter general a l'educació infantil. Així mateix, l'avançament de la llengua estrangera al cicle inicial reforça aquesta necessitat.

La coordinació entre el professorat d'educació infantil i d'educació primària en el procés d'ensenyament i aprenentatge de la lectura i l'escriptura serà essencial perquè l'alumnat consolidi els aspectes fonamentals de la lectura i l'escriptura durant el cicle inicial de l'educació primària.

La lectura i l'escriptura, com a eines primordials i bàsiques de la resta d'aprenentatges, han de constituir un objectiu d'atenció preferent durant tota l'etapa d'educació primària.

Per assegurar una bona coordinació en el procés d'ensenyament-aprenentatge de

la lectura i l'escriptura, s'han de tenir en compte les orientacions següents:

- Cal un acord de l'equip de mestres en relació amb les bases teòriques sobre la llengua oral, el concepte de lectura i d'escriptura, la planificació del procés d'aprenentatge i la intervenció del professorat.

A les reunions entre cicles s'han de revisar i compartir: els diversos materials de treball, els tipus de textos, etc.; la coordinació de recursos; la biblioteca d'aula (tipus de fons, organització, activitats d'animació lectora, formació d'usuaris, etc.), i s'ha d'assegurar un bon modelatge lector i escriptor dels mestres.

- Les decisions han de tenir present la diversitat lingüística de l'alumnat i han d'establir criteris metodològics comuns d'intervenció. L'aprenentatge de la llengua i l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura es fan paral·lelament, sense supeditar-se l'una a l'altra. Les habilitats de comprensió –escoltar i llegir– i les d'expressió –parlar i escriure– estan estretament lligades.

- Els infants han d'adquirir, ben aviat, la competència comunicativa en llengua catalana i han de poder esdevenir lectors competents i escriptors hàbils, a fi de poder fer ús de la llengua en tots els processos d'aprenentatge que l'escola i la societat els ofereix i demana.

- Des del moment en què l'infant es posa en contacte amb la llengua escrita, s'han de presentar models de textos escrits d'ús social i de tipologia diversa, donant-los la possibilitat d'interpretar-los i construir-los.

Respectant les possibles opcions individuals per al castellà com a llengua dels primers aprenentatges, havent-se iniciat normalment l'ensenyament en català, la llengua castellana s'introduirà en el primer curs del cicle inicial de l'educació primària a nivell oral per arribar, al final del mateix cicle, a transferir al castellà els aprenentatges assolits de lectura i escriptura.

3.3. La lectura

La competència lectora adquireix, a l'educació primària, un paper fonamental en l'aprenentatge, ja que s'utilitza en totes les àrees i en tots els cicles, i esdevé un procés inacabat que haurà de tenir continuïtat a l'educació secundària.

En la comprensió lectora cal considerar dues vessants: l'accés i la selecció d'informació, i el desenvolupament de l'hàbit lector.

D'una banda, és important que des de totes les àrees s'impulsi la cerca, la selecció i la gestió d'informació, utilitzant diferents fonts i diferents suports, per tal que els alumnes avancin progressivament en el pensament crític i l'autonomia d'aprenentatge.

Així mateix, la lectura ha de ser estimulada i practicada per tots els mestres que intervenen en el procés educatiu, i des de totes les àrees. Caldrà desenvolupar estratègies i tècniques eficaces de comprensió lectora, com a forma d'accés a la informació i al coneixement i com a gaudi, establint estratègies per als diferents objectius que motiven cada lectura.

Per adquirir un bon hàbit lector, cal un entorn afavoridor i estimulant. Els llibres constitueixen per a l'alumnat una ocasió excepcional d'ampliar la seva visió del món, d'iniciar-se en la recerca i de desenvolupar la seva identitat personal. L'organització de la biblioteca d'aula, la creació d'espais d'intercanvi per fer comentaris i recomanacions de lectures, entre altres accions, afavoreixen el gust per la lectura i contribueixen a l'adquisició de l'hàbit de lector.

El programa d'innovació educativa de biblioteques escolars proposa la creació d'un espai d'aprenentatge «puntedu», on es trobin recursos en diferents llenguatges i diferents suports, que s'utilitzin des de totes les àrees per desenvolupar en els alumnes habilitats d'accés a la informació i la gestió del coneixement, i per motivar el gust per la lectura.

4. Matemàtiques

L'aprenentatge de les matemàtiques ha de comportar a l'alumnat posar en pràctica estratègies essencials de pensament (simbolitzar, relacionar, abstraure, explicar), ara que es van adquirint els conceptes, els procediments i les actituds que conformen el currículum de l'àrea. El desenvolupament d'aquest pensament i el seu ús en contextos diversos ha de contribuir a l'assoliment de les competències matemàtiques.

Les estratègies d'aprenentatge pròpies de l'àrea, que van des d'habilitats bàsiques com relacionar, comparar, abstraure, ordenar..., els conceptes interrelacionats com són els nombres i les operacions, i els procediments que tenen també una base conceptual, com és el treball de la mesura o del càlcul, s'han de desenvolupar de manera comprensiva. Si l'alumne comprèn allò que manipula (físicament o mentalment), li veu una finalitat i va assolint èxits en la resolució de qüestions, tindrà una actitud positiva vers el treball en l'àrea. La no-comprensió, la mecanització excessiva i la manca d'iniciativa per part de l'alumne, generen actituds negatives. Treballar matemàtiques implica desenvolupar habilitats d'experimentar, observar, organitzar, planificar, relacionar, classificar, comparar, anticipar, avaluar, estimar, deduir, explicar... Una pràctica que persegueixi aquestes adquisicions comportarà el plantejament de situacions que representin reptes per als alumnes, situacions que els invitin a posar en qüestió els sabers actuals, que els obliguin a establir altres connexions, a canviar de punt de vista, a contrastar el seu parer amb els dels companys i amb el de l'adult, a justificar i interpretar amb rigor i sistematització i aplicar els coneixements matemàtics en situacions de la vida quotidiana.

Si bé els continguts del currículum de l'àrea de matemàtiques s'estructuren tradicionalment en quatre blocs (nombres i operacions; geometria; mesura; estadística i probabilitat) el desenvolupament competencial comporta que l'activitat matemàtica s'estructuri entorn de tres grans blocs competencials: el raonament matemàtic, la resolució de problemes, i la

representació i la comunicació.

El raonament matemàtic ha de ser ara deductiu, inductiu i creatiu. Deductiu en la mesura que el alumne ha d'aprendre a obtenir una conclusió a partir de les dades d'una situació o problema i justificar-ne la idoneïtat. Inductiu en la mesura que li demanem deduir regles o normes a partir d'un conjunt d'observacions, i creatiu perquè l'alumne ha d'imaginar diferents combinacions d'operacions per trobar diverses respostes a una situació problema. Des d'aquesta perspectiva els alumnes haurien de desenvolupar estratègies per:

- Reconèixer i usar relacions entre idees matemàtiques.

- Entendre com es connecten unes idees matemàtiques amb les altres.

- Fer conjectures i tractar d'investigar per saber si és cert o fals.

- Desenvolupar arguments per defensar el propi punt de vista.

- Usar diferents tipus de raonament: inducció, deducció, analogia...

Resoldre problemes es pot entendre com el procés que permet, a partir d'unes informacions conegudes, arribar a inferir-ne d'altres que es demanen. Però resoldre problemes també s'ha de veure com un procés en què els mateixos alumnes s'impliquen en la recerca de respostes. Els alumnes haurien de ser capaços de:

- Construir nous coneixements a partir de resoldre problemes.

- Resoldre problemes de contextos quotidians i de context matemàtic.

- Aplicar i adaptar estratègies diferents a la resolució de problemes.

- Adquirir confiança en les seves possibilitats i gaudir en el treball matemàtic.

- Ser conscients de les seves pròpies maneres de pensar i entendre, i valorar les dels altres.

D'altra banda, cada vegada es valora més la matemàtica com un llenguatge clar i precís per rebre i donar informació. Aprendre a utilitzar aquest llenguatge significa ser capaç de produir i entendre representacions diferents. Un simple esquema figuratiu que descriu la transformació en un problema elemental d'aritmètica; una expressió numèrica que descriu la mateixa situació; un gràfic de barres que indica els salts de llargada dels alumnes de la classe; punts de referència i girs que descriuen el camí de casa a l'escola; la descripció d'un itinerari; un quadre de doble entrada on llegim la informació d'un horari de trens..., són llenguatges bàsics i necessaris en la societat d'avui i en el mateix procés d'aprenentatge.

Desenvolupar capacitats de representació i comunicació per aprendre i per comunicar-se de manera efectiva, ha de comportar que els alumnes desenvolupin estratègies per:

- Crear i usar diferents representacions per organitzar, recordar i comunicar idees matemàtiques.

- Utilitzar diferents representacions (figuratives, simbòliques, verbals) i passar d'unes a les altres per comunicar-se o resoldre problemes.

- Usar representacions i models per interpretar fenòmens del món físic, del món

social o de la mateixa matemàtica.

- Organitzar i consolidar el seu pensament matemàtic a través de la comunicació.

- Comunicar el seu pensament de manera clara i concisa al seus companys, als mestres i als altres adults.

- Analitzar i avaluar el pensament i les estratègies dels altres.

Aquests tres blocs competencials no es poden treballar cada un de manera separada, sinó que aquesta distinció dels tres aspectes ha d'ajudar a entendre què hi ha al darrere de «fer» i «aprendre matemàtiques». La consideració d'aquests processos i els sabers essencials de l'àrea per tractar les quantitats, les magnituds, referir-se a l'espai, organitzar i codificar informació afavorirà que els alumnes s'interessin per aquesta àrea i desenvolupin actituds favorables cap al seu aprenentatge.

5. Llengües estrangeres

Els centres iniciaran, amb caràcter general, l'aprenentatge oral de la llengua estrangera al cycle inicial de l'educació primària. Cada centre decidirà el moment del cycle més adequat per a la introducció de la llengua estrangera.

Per a un bon aprenentatge de la llengua estrangera és indispensable una bona planificació en el treball de totes les llengües, un mateix tipus de metodologia i un cert lligam amb els temes que es treballen en altres àrees. La introducció de la llengua estrangera al cycle inicial implica, doncs, una revisió del projecte lingüístic del centre tant pel que fa a la llengua estrangera com al plantejament global de les llengües al centre, especialment dels aspectes organitzatius de distribució horària i de progressió dels aprenentatges al llarg dels cycles.

Pel que fa a la llengua estrangera, cal fer una bona planificació que eviti la repetició de continguts al llarg dels cycles, però n'asseguri l'aprenentatge cíclic, i una programació coherent des del primer contacte amb la llengua fins al final de l'educació primària. L'alumnat de cycle inicial té molt bona memòria a curt termini, aprèn de pressa però també oblidia ràpidament. Això implica que els continguts han de revisar-se diversificant les tasques d'aprenentatge per tal d'ajudar els alumnes a fixar-los. La revisió de continguts els ofereix l'oportunitat de mostrar el que han après i afavoreix la seva autoestima.

Tenint en compte que en aquest cycle l'aprenentatge de la llengua estrangera ha de ser bàsicament oral, cal que el professorat que la imparteixi tingui un bon nivell de llengua oral i que s'utilitzin mitjans audiovisuals que proporcionin als alumnes bons models lingüístics.

L'aprenentatge de la llengua estrangera al cycle inicial ha de potenciar les competències orals, tant receptives com productives, tenint present des d'un bon inici tant els aspectes fonètics com els auditius. Així, les competències que s'han de desenvolupar en llengua estrangera al cycle inicial són les següents:

- Comprendre i respondre verbalment, o

per mitjà del gest o accions, les instruccions bàsiques d'ús habitual a l'aula.

- Identificar el lèxic bàsic relacionat amb els temes treballats i d'ús habitual a l'aula.
- Comprendre globalment un text oral i identificar i reproduir el lèxic bàsic dins d'aquest context.
- Memoritzar i reproduir cançons, poemes, endevinalles, frases repetitives d'un conte i dramatitzacions curtes.
- Participar en intercanvis orals senzills, habituals de l'aula i pròxims a l'alumnat.
- Reproduir el ritme i l'entonació en misatges orals breus.
- Mostrar interès per utilitzar una llengua diferent per a la comunicació dins l'aula o per participar en activitats lúdiques.

Tots els centres disposen de la publicació *La llengua estrangera al cicle inicial. Aspectes organitzatius i didàctics*, que dona orientacions i recursos per a la iniciació de la llengua estrangera en aquest cicle.

En el marc del que preveu l'apartat b) de l'article 7 de l'Ordre de 25 d'agost de 1994, els centres que disposin de professorat amb els coneixements necessaris i ho considerin adient per als seus alumnes podran sol·licitar, per mitjà dels Serveis Territorials, l'autorització per impartir alguna àrea o continguts del currículum en llengua estrangera o per introduir la llengua estrangera al parvulari. El director o la directora dels Serveis Territorials, previ informe de la Inspecció d'Educació, adreçarà la proposta a la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa perquè procedeixi a la seva resolució.

Per tal de poder oferir una segona llengua estrangera en el cicle superior, el centre haurà de disposar del professorat amb l'especialitat, la titulació o els coneixements adients.

6. Competències bàsiques

Ser competent va més enllà del domini de determinats coneixements i habilitats; les competències impliquen la capacitat d'utilitzar aquests coneixements i habilitats en contextos i situacions diferents, cosa que requereix la comprensió, la reflexió i el discerniment tenint en compte la dimensió social de cada actuació.

A l'ensenyament obligatori cal prioritzar l'assoliment, per part de tot l'alumnat, de les competències que afavoreixen l'autonomia necessària per a l'aprenentatge i per al desenvolupament personal i social.

A l'educació primària és important que l'alumnat adquireixi un bon nivell de comprensió lectora, d'expressió oral i escrita, d'agilitat en el càlcul i en la resolució de problemes i d'autonomia en l'aprenentatge.

En el procés d'aprenentatge s'han de proporcionar als alumnes contextos adequats per a l'adquisició d'aquestes competències:

– La comprensió lectora, treballant especialment els processos de comprensió, com la selecció d'informació, la interpretació, la inferència i l'anticipació, utilitzant textos de tipologia diversa i des de diferents àrees. Habilitats com subratllar, realitzar anotaci-

ons, o elaborar esquemes i resums, reforcen i afavoreixen la comprensió i l'adquisició de coneixement.

– L'expressió oral i escrita, posant èmfasi en l'ordenació pràctica de les idees, l'elaboració acurada del contingut i la revisió del resultat per tal de garantir la seva adequació a la finalitat, al context i a la correcció ortogràfica. Activitats com ara exposicions orals, debats i escenificacions, lectura en veu alta, comunicacions personals, exposició oral i escrita de coneixements, idees, arguments i resultats afavoreixen el desenvolupament d'estratègies que els permeten afrontar situacions comunicatives diverses. L'ús de les TIC com una eina de comunicació i d'autocorrecció pot contribuir a la millora d'aquests aprenentatges.

– L'agilitat en el càlcul, treballant comprensiblement els nombres i les operacions, i exercitant diferents estratègies i tipus de càlcul –càlcul exacte i càlcul aproximat, càlcul mental, càlcul escrit i càlcul amb calculadora. Activitats com la realització de càlculs exactes i càlculs aproximats amb temps controlat i amb temps no controlat, la realització d'estimacions, la interpretació d'informacions quantitatives, la utilització d'operacions per resoldre situacions de la vida quotidiana, o l'ús de la calculadora per fer aproximacions i tempteigs, afavoreixen el domini i l'agilitat en el càlcul.

– L'autonomia en l'aprenentatge, potenciant el raonament, l'organització de la feina, la col·laboració entre els alumnes, el treball en equip i la reflexió compartida.

Desenvolupar activitats com són el plantejament de preguntes, la cerca i la selecció d'informació, la planificació i el desenvolupament d'estratègies d'actuació i la valoració de resultats afavorirà que els alumnes esdevinguin més autònoms, conscients dels processos i de les estratègies d'aprenentatge, i que aprenguin a organitzar el seu propi procés d'aprenentatge per aprendre de manera individual o en grup i superar les seves dificultats.

Sense alterar les disposicions de caràcter general que defineixen les distribucions horàries entre les àrees, els centres poden reforçar la dedicació a l'adquisició d'aquestes competències mitjançant:

– El tractament de les competències de manera transversal des de les diferents àrees del currículum.

– La realització de treballs interdisciplinaris en els diferents cicles.

– La dedicació d'hores de les de lliure disposició a treballar de manera específica aquests aspectes.

L'atenció a les competències bàsiques s'ha d'assegurar des de totes les àrees i, per tant, és responsabilitat de tots els mestres. En el marc del seu projecte curricular els centres docents han de concretar, per a cada cicle, els objectius que garanteixen l'assoliment de les competències bàsiques i determinar l'atenció que cal donar des de cada una de les àrees a les competències que tenen un caràcter més transversal.

A més de les conclusions de la Conferència Nacional d'Educació expressades en el document *Proposta de gradació i ava-*

luació de les competències bàsiques, contingut en la publicació *Debat sobre el sistema educatiu català. Conclusions i propostes* (Departament d'Ensenyament, 2002) i posteriorment ampliades en el document *Relació de competències bàsiques* (que es pot consultar a http://www.gencat.net/educacio/csda/actuacions/est_fin/docs/relacio_cb.pdf), les fonts que serveixen de referència per a la concreció de les competències bàsiques són: els objectius generals de l'etapa; els continguts del capítol «Continguts fonamentals de les àrees de la publicació *Currículum. Educació primària*» (Departament d'Ensenyament, 1992) i la concreció de competències de les proves de competències bàsiques que s'han aplicat a l'alumnat de 10 anys.

El curs 2005-2006 entrarà en funcionament un portal temàtic amb recursos i materials com a eina de suport als centres per a la millora de l'adquisició de les competències bàsiques dels alumnes (<http://phobos.xtec.net/xarxacb>).

7. Tecnologies de la informació i de la comunicació

Les tecnologies de la informació i de la comunicació ofereixen múltiples recursos per a l'acció didàctica i per a l'aprenentatge de l'alumnat. Aquests recursos, de tipologies diverses, com ara unitats didàctiques, programes d'exercitació i de simulació, programes ludicoeducatius, entorns per a projectes cooperatius, aplicacions ofimàtiques, continguts informatius i cercadors, tenen un elevat potencial per estimular i centrar la feina de l'alumnat i, alhora, reforcen la tasca del professorat.

L'alumnat ha d'adquirir, a l'educació primària, procediments de tractament de la informació amb eines tecnològiques mitjançant la utilització de programes de suport a l'escriptura (processament de textos), al càlcul (activitats de càlcul mental, calculadora...), a l'expressió artística (dibuix, expressió plàstica i música), recerca d'informació, etc.

Internet ofereix immenses possibilitats de disposar de recursos apropiats a les diverses àrees curriculars en una àmplia gamma de contextos didàctics i d'aprenentatge. Les adreces web <http://www.xtec.net/escola> i <http://www.edu365.com> contenen molts recursos per al treball en les diverses àrees del currículum. És important que els mestres els coneguin i que el projecte curricular del centre faci previsions respecte de la seva utilització, seqüenciació i avaluació.

A aquests efectes, la direcció del centre prendrà les mesures necessàries per:

a) Potenciar l'accés de l'alumnat als recursos informàtics i a Internet per a la feina individual i en equip, dins i fora d'hores de classe.

b) Atendre la diferència derivades de la desigualtat d'oportunitats d'accés per raons socioeconòmiques i de gènere, entre d'altres, vetllant per la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació dels alumnes amb relació a la tecnologia.

Així mateix, caldrà garantir l'operativitat i

seguretat dels recursos informàtics i telemàtics, i l'adequació del programari als objectius educatius.

Els centres docents han de tenir en compte les restriccions que estableix la Llei Orgànica de Protecció de Dades per al tractament de dades de caràcter personal en la creació de sistemes d'informació propis.

8. Avaluació i promoció de l'alumnat

L'avaluació de l'alumnat ha d'ésser contínua, amb observació sistemàtica i visió global del progrés dels aprenentatges de l'alumnat, integrant les aportacions i observacions efectuades en cada una de les àrees d'aprenentatge i no pas la suma o combinació numèrica de resultats obtinguts en les diverses àrees.

L'avaluació s'ha de dur a terme amb referència als objectius i continguts fixats en el currículum i els criteris d'avaluació establerts pel centre en el projecte curricular i les unitats de programació, posant èmfasi en l'assoliment de les competències bàsiques. En l'avaluació s'han de tenir en compte els progressos de l'alumnat, atenent a la seva diversitat de ritmes d'aprenentatge i, si escau, a les adaptacions curriculars que s'hi facin.

Atès que els ritmes personals de creixement físic i intel·lectual dels alumnes poden tenir diferències importants respecte als valors mitjans corresponents a l'edat natural, en el moment de decidir el pas de curs o la promoció de cicle, convé analitzar acuradament la situació real de desenvolupament del nen o de la nena i valorar la conveniència de passar al curs següent o la possibilitat de continuar un any més en qualsevol dels cicles o cursos de l'etapa per tal de garantir l'assoliment o aferment de les competències bàsiques. Aquesta anàlisi s'ha de fer especialment al final de l'etapa per tal de garantir que els alumnes tinguin assolides les competències necessàries per a l'inici de l'educació secundària obligatòria.

A l'educació primària és important l'assoliment d'un bon nivell de comprensió lectora, d'expressió oral i escrita, d'agilitat en el càlcul i en la resolució de problemes i d'autonomia en el treball escolar. Per tal d'assegurar que al final de l'etapa tot l'alumnat assoleix aquestes competències, cal que els centres defineixin per a cada cicle el nivell que en cadascuna es considerarà referent bàsic en l'avaluació de l'alumnat.

Per a aquells alumnes que passen de curs o promocionen de cicle sense haver assolit els objectius de l'anterior, caldrà establir les mesures educatives necessàries per afavorir l'assoliment d'aquests aprenentatges. Les mesures educatives poden ser organitzatives –agrupaments flexibles, atenció en petits grups o de manera individualitzada dins o fora de l'aula...–, però han d'incidir fonamentalment en les estratègies didàctiques i metodològiques i en el procés d'avaluació de l'alumnat. En qualsevol cas, s'ha d'avaluar contínuament el progrés en l'assoliment dels objectius dels cicles anteriors i, consegüentment, s'han

de revisar constantment les estratègies més convenients per aconseguir-ho, procurant detectar i atendre aquestes dificultats al més aviat possible.

Així mateix, a partir de l'avaluació, s'han d'analitzar els resultats globals del grup i prendre, si escau, decisions de millora sobre els objectius i les estratègies metodològiques que s'utilitzen.

Tot i que amb caràcter general, en el conjunt de l'educació primària només hi ha una possibilitat ordinària de mantenir-se un any més en un cicle; s'ha de tenir present que existeix la possibilitat d'autoritzar modificacions del currículum que poden implicar, tal com diu la disposició vigent, l'allargament del període d'escolarització en l'etapa.

L'adquisició de les capacitats a assolir en l'etapa d'educació infantil no és una condició necessària per a l'accés a l'educació primària. Només en casos excepcionals es podrà considerar la conveniència que un infant resti un any més al parvulari. En aquests casos s'actuarà d'acord amb el procediment previst en l'Ordre de 25 d'agost de 1994 (DOGC núm. 1947, de 14.9.1994), sobre modificacions dels elements prescriptius del currículum.

III. Organització del curs

1. Horari del centre

Tots els centres hauran d'atèndre-se al calendari escolar per al curs 2005-2006, aprovat amb caràcter general per a tots els centres de nivell no universitari per l'Ordre EDC/224/2005, de 12 de maig, (DOGC núm. 4390, de 24.05.2005).

Fora de l'horari lectiu destinat a l'ensenyament reglat, el centre podrà programar activitats complementàries i extraescolars. La realització d'aquestes activitats, que seran de caràcter voluntari, no podrà comportar, a l'alumnat que no hi participi, discriminació o modificació de l'horari lectiu o del calendari escolar.

La programació de les activitats que hagin de ser realitzades fora del recinte escolar o que pel seu caràcter general impliquin l'alteració de l'horari lectiu habitual, s'haurà d'incloure en la programació general del centre o s'haurà de preveure amb l'antelació mínima d'un trimestre i ser aprovada pel consell escolar. En el marc d'aquesta programació, les activitats concretes les autoritzarà el director o directora i es comunicaran al consell escolar en la primera reunió d'aquest.

No es podran fer sortides amb menys de dos acompanyants, un dels quals haurà de ser necessàriament mestre/a, llevat d'aquelles en què el consell escolar pugui determinar altres condicions.

A l'alumnat que participi en activitats fora del centre, li caldrà l'autorització escrita dels seus pares, mares o representants legals.

2. Horari de l'alumnat

Es defineix com a horari de classes de l'alumnat el corresponent a l'horari propi del procés d'ensenyament-aprenentatge

del currículum establert, que inclou el temps d'esbarjo, considerat part integrant de l'esmentat procés.

L'assistència de l'alumnat al centre és obligatòria. El mestre/a tutor/a comunicarà les absències no justificades als pares, mares o representants legals dels alumnes. En el cas d'absències repetides, dins el marc d'actuacions previst per a aquests casos en el centre, es procurarà en primer lloc la solució del problema amb l'alumne/a i el pare, mare o representant legal, i, si cal, se sol·licitarà la col·laboració de l'EAP i dels serveis d'assistència social del municipi.

L'activitat d'aprenentatge, en el sentit d'assoliment dels objectius i exercitació en els coneixements i les activitats bàsiques, s'ha de realitzar dins l'horari lectiu. El treball a proposar fora d'aquest horari pot consistir en la realització d'activitats d'observació, treballs d'informació, coneixement i contrast de la realitat social, artística, esportiva..., evitant la realització de tasques repetitives no contextualitzades o d'una durada excessiva. Aquestes tasques no han d'obstaculitzar la necessària dedicació dels alumnes al lleure.

IV. Aspectes generals

1. Drets i deures dels alumnes

En la mesura en què no es publiqui el nou decret sobre drets i deures dels alumnes dels centres docents de nivell no universitari de Catalunya, el reglament de règim interior s'ha d'ajustar a allò que disposen el Decret 266/1997, de 17 d'octubre (DOGC núm. 2503, de 24.10.1997), i el Decret 221/2000, de 26 de juny, pel qual es modifica el Decret 266/1997 (DOGC núm. 3175, de 5.7.2000), llevat que l'òrgan resolutori ha de ser el director o la directora del centre.

Els centres poden resoldre, mitjançant processos de mediació, els conflictes generats per conductes de l'alumnat contràries a les normes de convivència.

L'aplicació de mesures correctores per conductes contràries a les normes de convivència del centre ha de seguir el procediment establert en els decrets 266/1997 i 221/2000. No podran imposar-se sancions per conductes greument perjudicials per a la convivència del centre sense la instrucció prèvia d'un expedient de la forma indicada en els decrets esmentats, amb el benentès que la resolució final de l'expedient correspon al director/a del centre.

2. Foment de la igualtat d'oportunitats per a nois i noies

Els centres han de promoure la igualtat d'oportunitats per als nens i nenes i evitar els comportaments i les actituds discriminatòries per raó de sexe, principi que hauran de reflectir convenientment en els seus projectes educatiu i curricular. Així mateix, els centres han de posar especial cura a evitar els referents i continguts androcèntrics i homofòbics en el desenvolupament del currículum, eliminar els llen-

guatges i els comportaments sexistes, promoure la prevenció de conductes abusives i fomentar la no agressivitat en les relacions interpersonals.

El Departament d'Educació impulsarà mitjançant convocatòria pública el desenvolupament de projectes de coeducació que contribueixin a potenciar la igualtat d'oportunitats dels alumnes i les alumnes i integrin la perspectiva de gènere en els aprenentatges.

3. Ensenyament de la Religió

D'acord amb la normativa vigent, l'ensenyament de la religió té caràcter optatiu per als alumnes i és d'oferta obligatòria per als centres. Per als alumnes de les etapes d'educació infantil i primària, serà d'aplicació allò que disposen els decrets 94/1992 i 95/1992 de 28 d'abril, respectivament.

Per a l'alumnat que no hagi optat per la religió, s'organitzaran, en horari simultani a les classes de religió, 105 hores d'activitats d'estudi en l'àrea de coneixement del medi: social i cultural per tractar els continguts i els objectius que es determinen en l'annex del Decret 95/1992, de 28 d'abril.

La manifestació de l'opció per la formació religiosa és totalment voluntària. En cas de no fer-la, es deduirà que es volen seguir ensenyaments alternatius. El centre docent oferirà la possibilitat d'optar per la formació religiosa a l'alumnat de nou ingrés, d'acord amb el següent model de declaració sobre l'opció religiosa:

Model de declaració sobre l'opció per a la formació religiosa o els ensenyaments alternatius per a l'alumnat de nou ingrés en el centre

A la DIRECCIÓ DEL CENTRE
(nom del centre)

.....

VOLEM que el nostre fill/filla
(nom i cognoms)

.....

rebi FORMACIÓ RELIGIOSA

- Catòlica
- Evangèlica
- Islàmica
- Jueva

....., d de
20.....

Firma del pare, la mare o el tutor o la tutora
de l'alumne/a

Nota:

La senyalització de la casella de l'opció religiosa és totalment voluntària. En cas de no senyalar-la, l'alumne o l'alumna seguirà els ensenyaments alternatius.

Els pares, mares o tutors dels alumnes, per iniciativa seva, poden modificar l'opció feta abans del començament de cada curs escolar. En aquest cas caldrà comunicar per escrit la rectificació a la direcció del centre durant el darrer trimestre del curs anterior.

Quan havent-hi alumnes que ho sol·licitin no hi hagi mestres a la plantilla del centre habilitats per impartir l'àrea de religió, la direcció del centre ho comunicarà als Serveis Territorials corresponents, a fi que es pugui fer arribar la petició als responsables de la confessió religiosa corresponent.

La petició de plaça en un centre privat amb caràcter propi que expressi una confessió religiosa és una manera d'optar per una formació religiosa i moral concreta i, per tant, pressuposa també l'opció per l'ensenyament de la religió corresponent. No obstant això, en casos determinats les famílies podran sol·licitar a la direcció del centre que els seus fills o filles cursin els ensenyaments alternatius.

4. Llibres de text

Els llibres de text escollits pels centres, excepte els de llengua castellana i els de llengües estrangeres, han d'ésser en català, llengua vehicular de l'ensenyament a Catalunya. A la Vall d'Aran seran en aranès aquells que les disposicions específiques estableixin.

Els llibres de text no poden ésser substituïts abans de transcórrer un període mínim de quatre anys. Únicament en casos excepcionals, i per raons plenament justificades, el director o directora dels Serveis Territorials, amb informe previ de la Inspecció d'Educació, podrà autoritzar-ne la substitució.

D'acord amb la normativa vigent, els centres docents han d'exposar en el tauler d'anuncis la relació de llibres de text seleccionats per al curs següent abans del 30 de juny, per cursos i cicles i indicant-ne el títol, l'autoria i l'editorial.

5. Simultaneïtat dels estudis d'educació primària i estudis de dansa

L'alumnat que cursi estudis de dansa en un centre oficial, autoritzat o reconegut pel Departament d'Educació, amb una dedicació horària d'almenys 7 hores setmanals, podrà sol·licitar modificació de l'àrea d'educació física.

El director o directora del centre docent trametrà als Serveis Territorials la documentació següent:

- Sol·licitud de modificació signada pel pare, mare o tutor legal de l'alumne/a.

- Certificació de matrícula del centre d'ensenyament de dansa en què l'alumne/a està matriculat, on consti la dedicació horària setmanal.

- Proposta de modificació del currículum, indicant-hi els canvis que es formulen amb relació als components de l'àrea.

Els Serveis Territorials, en el termini de quinze dies, adreçaran la proposta, amb l'informe de la Inspecció d'Educació, a la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa, la qual la resoldrà abans de dos mesos a comptar de la presentació de la sol·licitud.

La resolució d'autorització de la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa serà comunicada al director o directora del centre, el qual la incorporarà a l'expe-

dient de l'alumne/a conjuntament amb la documentació corresponent a la sol·licitud de modificació individualitzada del currículum.

6. Salut i seguretat

6.1. Farmaciola

En cada centre hi ha d'haver una farmaciola en lloc visible, preferiblement fresc i sec, a l'abast conegut de tothom, tancada però no amb clau. Preferentment a prou alçada perquè no sigui accessible als alumnes petits, i pròxima a un punt d'aigua.

A prop de cada farmaciola, i en lloc visible, també hi ha d'haver les instruccions bàsiques de primers auxilis i de contingut de la farmaciola, que, de manera orientativa, poden ser les que el Departament d'Educació facilita als centres mitjançant la pàgina web <http://www.xtec.net/pese>.

El contingut de les farmaciolses s'ha de revisar periòdicament per tal de reposar el material i tenir cura de les dates de caducitat.

6.2. Prevenció del tabaquisme i de l'alcoholisme

La Llei 20/1985, de 25 de juliol (DOGC núm. 572, de 7.8.1985), estableix les mesures i accions per a la prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència.

D'acord amb la normativa vigent, no es poden vendre productes del tabac ni fumar en els centres d'ensenyament de qualsevol nivell.

Aquesta normativa afecta el professorat, l'alumnat, el personal d'administració i serveis i qualsevol persona que es trobi dins del recinte escolar.

Cada centre ha de reservar àrees ben delimitades per a fumadors i senyalitzar-les adequadament. Aquestes àrees no podran correspondre a zones on es produeixi la convivència amb alumnes.

En atenció a la promoció i defensa de la salut individual i col·lectiva, el dret a la salut dels no fumadors, en les circumstàncies en què pugui resultar afectada, preval sobre el dret a consumir productes derivats del tabac.

Tampoc no és permesa la venda ni el consum de begudes alcohòliques en els centres d'ensenyament. Es recorda que són alcohòliques totes les begudes amb més de 0,5 graus d'alcohol. La cervesa és beguda alcohòlica.

Qui incompleixi aquesta llei serà degudament advertit i, si escau, sancionat, d'acord amb el règim disciplinari vigent.

6.3. Plans d'emergència

La Llei 4/1997, de 20 de maig, de protecció civil de Catalunya (DOGC núm. 2401, de 29.5.1997), la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals (BOE núm. 269, de 10.11.1995) i el Reial decret 486/1997, de 14 d'abril (BOE núm. 97, de 23.4.1997), determinen la necessitat de tenir fet i actualitzat el pla d'emergència del centre i la realització d'un simulacre a l'any com a mínim.

Per acomplir aquesta normativa, de

caràcter obligatori per a tots els centres, caldrà elaborar, revisar i actualitzar periòdicament el pla d'emergència. És aconsellable utilitzar el manual del pla d'emergència del centre docent, editat pel Departament d'Educació. Es pot trobar a la pàgina web www.gencat.net/ense.

6.4. Control de plagues

Per tal de minimitzar l'exposició a pesticides i prevenir els seus efectes nocius sobre la salut de les persones, les mesures de control de plagues s'aplicaran quan siguin estrictament necessàries, evitant, sempre que es pugui, les actuacions de caràcter merament preventiu. Quan s'hagin de dur a terme, caldrà atènyer-se a les recomanacions que a aquest efecte ha dictat la Direcció General de Salut Pública del Departament de Salut.

7. Ús d'imatges d'alumnes

L'accés de tots els centres docents a Internet, i l'ús de les noves tecnologies que el Departament d'Educació ha impulsat en els darrers anys, han afavorit que molts centres disposin de les seves pròpies webs i de mitjans de reproducció digitals. Això comporta que la imatge dels alumnes i de les alumnes estigui present a la xarxa d'una manera cada vegada més massiva.

Atès que el dret a la pròpia imatge està reconegut en l'article 18.1 de la Constitució i regulat per la Llei sobre el dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge, es fa necessari que, prèviament a la publicació en les pàgines web dels centres docents d'imatges dels alumnes i de les alumnes on aquests siguin clarament identificables, s'hagi d'haver obtingut el consentiment dels respectius pares, mares o tutors legals.

Per facilitar l'obtenció d'aquest consentiment d'una manera genèrica, el centre docent lliurarà als pares, mares o tutors legals de l'alumnat el full de sol·licitud d'autorització, informant de la possibilitat de publicació a la web del centre d'imatges on apareguin els seus fills o filles en activitats escolars lectives, complementàries o extraescolars, i demanant autorització per a la publicació a la web. Amb aquesta finalitat s'adjunta un model d'autorització que els centres haurien de demanar que els pares, mares o tutors emplenessin.

Aquest consentiment, per al cas d'imatges clarament identificables, haurà de donar-se per a qualsevol altre sistema de captació d'imatge (filmacions, fotografies, etc.) destinat a ser reproduït en televisió, revistes, publicacions de propaganda, llibres, o qualsevol altre mitjà de difusió pública.

Model de sol·licitud d'autorització

El (centre) disposa a Internet d'un espai web, (adreça o adreces web), on informa de les seves activitats escolars lectives, complementàries i extraescolars i en fa difusió.

En aquesta pàgina o pàgines web es poden publicar imatges en les quals apareguin, individualment o en grup, alumnes realitzant les esmentades activitats.

Atès que el dret a la pròpia imatge està reconegut en l'article 18.1 de la Constitució i regulat per la Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, sobre el dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge, la direcció d'aquest centre demana el consentiment als pares, mares o tutors legals per publicar fotografies on apareguin els seus fills o filles on aquests siguin clarament identificables.

(Nom i cognoms)

Amb DNI o passaport (.), autoritzo que la imatge del meu fill/a, (...), pugui constar en fotografies corresponents a activitats escolars lectives, complementàries i extraescolars organitzades pel centre docent i publicades a:

- les pàgines web del centre,
- filmacions destinades a difusió pública no comercial,
- fotografies per a revistes o publicacions d'àmbit educatiu.

Signatura,

(lloc), d..... de 20.....

8. Participació de les famílies

La col·laboració i la participació de les famílies dels alumnes és imprescindible per assolir els millors resultats educatius en un centre i contribuir a la millor integració escolar i social de l'alumnat.

En el cas de les famílies novingudes, el centre establirà els mecanismes necessaris per facilitar la seva integració en la vida del centre.

Una primera dimensió de col·laboració i participació és la que es dona normalment a través del tutor o tutora i que es refereix al seguiment continuat dels progressos educatius de cada noi i noia durant tot el seu temps de permanència a l'escola. La programació horària del centre tindrà en compte les possibilitats dels pares i mares per tal de facilitar-los les entrevistes amb els tutors de llurs fills i filles.

Una segona dimensió és la de caràcter col·lectiu: la participació de pares i mares com a sector de la comunitat educativa en la gestió del centre docent. En aquest sentit cal tenir present que per garantir la presència de mares i pares en la vida del centre s'han de satisfer unes condicions mínimes:

- facilitar espais, i l'accés a aquests espais en l'horari adequat, per a les activitats de les associacions de mares i pares,
- reservar espais en el tauler o sistema d'anuncis del centre per a les associacions de mares i pares,
- establir un calendari de contactes periòdics entre l'equip directiu del centre i les associacions de mares i pares.

Així mateix, per tal que el Consell Escolar del centre sigui efectivament un organisme de participació de les famílies, és necessari que:

- es programi un calendari de reunions que n'inclouï, com a mínim, una a començament de curs, una altra al final i una cada trimestre,
- les reunions del consell escolar se ce-

lebrin en un horari que permeti l'assistència dels representants de mares i pares,

- la convocatòria de les reunions s'efectuï amb prou antelació,

- es faciliti prèviament informació i documentació dels temes que es tractaran en les sessions del consell escolar,

- es confeccioni l'ordre del dia de les sessions de manera que incorpori els punts que pugui sol·licitar el sector de mares i pares,

- es difonguin a tota la comunitat educativa els acords del consell que siguin d'interès general,

- es garanteixi al sector de mares i pares membres del consell escolar la disponibilitat de les actes de les sessions del consell.

Els pares i mares dels alumnes poden col·laborar també en el desenvolupament d'activitats generals i ordinàries que es duen a terme al centre i en les activitats organitzades dins el Pla educatiu d'entorn.

V. Formació del professorat

1. Programes del Departament d'Educació

D'acord amb el *Pla Marc de Formació Permanent 2005-2010*, el Departament d'Educació desenvoluparà programes de formació en els àmbits següents:

- Escola inclusiva
- Currículum
- Tecnologies de la informació i de la comunicació
- Millora personal i desenvolupament professional
- Gestió de centres

Les activitats de formació per a la millora de la pràctica docent i l'adquisició de nous coneixements, normalment incloses en els PFZ i coordinades des dels centres de recursos pedagògics del respectiu àmbit territorial, es faran en horari laboral no lectiu del professorat, llevat dels casos excepcionalment autoritzats per la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa.

Aquesta formació es pot consultar a la pàgina web: www.xtec.es/formacio

VI. Referents normatius

Organització general del curs

• Decret 75/1992, de 9 de març, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària obligatòria a Catalunya (DOGC núm. 1578, de 3.4.1992).

• Decret 198/1996, de 12 de juny, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels centres docents públics que imparteixen educació infantil i primària (DOGC núm. 2218, de 14.6.1996).

• Decret 266/1997, de 17 d'octubre, sobre drets i deures dels alumnes dels centres docents de nivell no universitari de Catalunya (DOGC núm. 2503, de 24.10.1997).

• Decret 221/2000, de 26 de juny, pel qual es modifica el Decret 226/1997, de 17 d'octubre, sobre drets i deures dels

alumnes dels centres de nivell no universitari de Catalunya (DOGC núm. 3175, de 5.7.2000).

- ORDRE EDC/224/2005, de 12 de maig, per la qual s'estableix el calendari escolar del curs 2005-2006 per als centres docents no universitaris (DOGC núm. 4390, de 24.05.2005).

- Reial decret 1318/2004, de 28 de maig, pel qual s'estableix el calendari d'aplicació de la nova ordenació del sistema educatiu establerta per la Llei orgànica 10/2002, de qualitat de l'educació (BOE de 29 de maig de 2004).

Currículum

- Decret 94/1992, de 28 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació curricular de l'educació infantil (DOGC núm. 1593, de 13.5.1992).

- Decret 95/1992, de 28 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació curricular de l'educació primària (DOGC núm. 1593, de 13.5.1992).

- Decret 223/1992, de 25 de setembre, de modificació dels decrets 95/1992 i 96/1992, de 28 d'abril, pels quals s'estableix l'ordenació curricular de l'educació primària i l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria (DOGC núm. 1662, de 28.10.92).

- Ordre de 25 d'agost de 1994, per la qual s'estableix el procediment per a l'autorització de modificacions dels elements prescriptius del currículum de l'etapa d'educació infantil i de l'etapa d'educació primària (DOGC núm. 1947, de 14.9.1994).

Avaluació d'alumnes

- Ordre de 12 de novembre de 1993, per la qual es determinen els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'educació primària (DOGC núm. 1826, de 26.11.1993).

- Ordre de 23 de febrer de 1994, de modificació de l'Ordre de 12 de novembre de 1993, per la qual es determinen els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'educació primària (DOGC núm. 1870, de 9.3.1994).

- Ordre de 13 d'octubre de 1994, per la qual es determinen els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'educació infantil (DOGC núm. 1972, de 14.11.1994).

Avaluació de centre

- Ordre de 20 d'octubre de 1997, per la qual es regula l'avaluació dels centres docents sostinguts amb fons públics (DOGC núm. 2511, de 5.11.1997).

Projecte lingüístic

- Decret 362/1983, de 30 d'agost, sobre l'aplicació de la Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística de Catalunya, a l'àmbit de l'ensenyament no universitari (DOGC núm. 359, de 31.8.83).

- Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística (DOGC núm. 2553, de 9.1.1998).

Plans estratègics de centre

- Decret 132/2001, de 29 de maig, pel qual es regulen els plans estratègics dels centres docents sostinguts amb fons públics (DOGC núm. 3401, d'1.6.2001).

- Resolució d'11 de desembre de 2001, per la qual s'autoritzen els plans estratègics dels centres docents de Catalunya sostinguts amb fons públics per al període 2002-2006 (i 2001-2005) (DOGC núm. 3541, de 27.12.2001).

- Resolució de 19 de desembre de 2002, per la qual s'autoritzen els plans estratègics dels centres docents de Catalunya sostinguts amb fons públics per al període 2003-2007 (DOGC núm. 3790, de 30.12.2002).

- Resolució de 13 de gener de 2004, per

la qual s'autoritzen els plans estratègics dels centres docents de Catalunya sostinguts amb fons públics per al període 2004-2008 (DOGC núm. 4052, de 20.1.2004).

- Resolució de 3 de març de 2004, per la qual s'autoritza la pròrroga, per al curs 2004-2005, dels plans estratègics dels centres docents que finalitzen el curs 2003-2004 (DOGC núm. 4093, de 17.3.2004).

Programes d'Innovació Educativa

- Ordre EDC/179/2005, de 22 d'abril, de convocatòria de concurs públic per a la selecció de projectes d'innovació educativa duts a terme per centres docents sostinguts amb fons públics de Catalunya (DOGC núm. 4375, de 2.5.2005).

- Resolució EDC/1329/2005, de 25 d'abril, de convocatòria de concurs públic per a la selecció de projectes de centres docents, d'educació infantil i primària i d'educació secundària de Catalunya, de titularitat del Departament d'Educació, per participar en un pla experimental de llengües estrangeres (DOGC núm. 4375, de 2.5.2005).

Plans educatius d'entorn

- Decret 218/2001, de 24 de juliol, pel qual es regula l'ús social dels edificis dels centres docents públics (DOGC núm. 3446, de 6.8.2001).

Salut i seguretat

- Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals (BOE núm. 269, de 10.11.1995).

- Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció (BOE núm. 27, de 31.1.1997).

- Llei 4/1997, de 20 de maig, de protecció civil a Catalunya (DOGC núm. 2401, de 27.5.1997).